

A Somogyi-könyvtár polcairól

Honatyából kéményseprő

Asztalossegédből lett a szegedi ipartestület elnöke, majd az országgyűlés egyetlen kézművesiparos tagja Körmendy Mátyás, akit 90 éve választottak meg mindkét tisztségre. Miután az 1935-ös választáson már nem kerülhetett be a parlamentbe, addigi munkássága elismeréseképpen egy szegedi kéményseprő-kerület élére nevezte ki a helyi iparhatóság.

Bácskai asztalosműhelyből a Parlamenten át a szegedi kéményseprőségig vezetett Körmendy Mátyás (1875–1945) útja. Kishegyes községben (mai nevén: Mali Iđoš, Szerbia, Vajdaság) született, s „iskoláinak elvégzése után atyja műhelyében kitanulta az asztalosmesterséget, majd mikor 1891-ben segéd lett, bejárta az ország nagyobb vidéki városait: azután a fővárosba került, ahol különböző szaktanfolyamokat végzett és 1898-ban Szegedre ment, ahol önállósította magát. Itt csakhamar egyik vezetője lett a város iparostársadalmának.” (Magyar országgyűlési almanach, 1931-1936.) A Magyar feltámadás lexikonja (1930) szerint Lipcsében, Berlinben és Bécsben is tanult.

Szegeden rövidesen a törvényhatósági bizottság, majd az ipartestületi előljáróság tagja, a faipari szakosztály elnöke, s bekerül a kereskedelmi és iparkamarába is. Közben gyártulajdonosként is tevékeny, erről a Magyar Asztalosmesterek Lapja 1912-es hirdetése tanúskodik: „Munkavezető, ki az épület-asztalos munkákban teljes jártassággal bír és rajzol, fölvetetik Körmendy Mátyás asztalosárú-gyárában. Szeged Szent Rókus-utca 3.”

Az első világháborúban megsebesül, gyógyulása után a katonai építési osztályon dolgozik. Számos helyi és országos testület elnökségének lesz tagja. Szerepvállalásáról a szakmai lapok mellett többek között a Pesti Hírlap, Népszava, Szózat, Pesti Napló, valamint természetesen a szegedi újságok is rendszeresen beszámolnak.

Kilencven éve jelentős elismerésekkel méltatták szervező- és érdekképviselési munkáját: 1928-ban a szegedi ipartestület elnökévé választják, s ugyanebben az évben a Vidéki Kereskedelmi Iparkamarák javaslatára bekerül a parlament felsőházának tagjai közé – az eseményt négyszáz fős társasvacsorával ünnepelték meg.

Az iparkamarában kiáll a nyolcórás munkanap törvénybe iktatása mellett, mondván: „A technika egyre több embert zár ki a munkából. Ott, ahol 12 óra a munkaidő, foglalkoztassanak két hatórás portot!” (Délmagyarország, 1930. május 10.). Ugyanezen a napon az Asztalosmesterek Lapja arról számol be, hogy „A Szegedi-Rókus Iparoskör Körmendy Mátyás tiszteletére diszserleget alapított.” Az átadás előtt szentmisét tartottak, az egész napos ünnepséget „200 terítéses vacsora” zárta.

A szegedi ipartestület küldöttségének élén 1934. január 19-én meglátogatja lakásán a nagybeteg Móra Ferencet, s átadja a testület díszelnöki oklevelét.

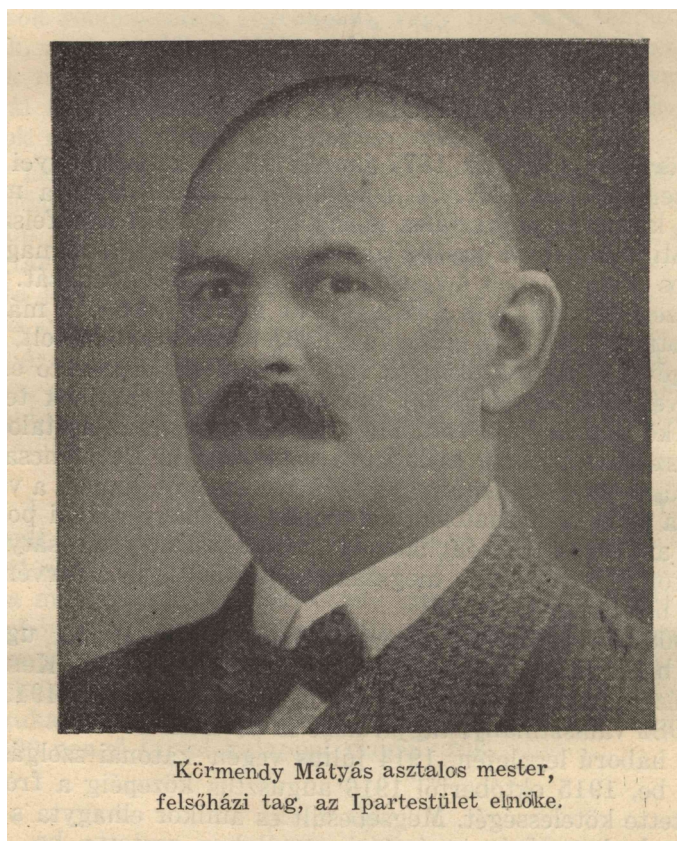
Az 1935-ös országgyűlési választási év döntő fordulatot hoz Körmendy Mátyás életében. Csak negyedik helyre sorolják a Gömbös Gyula vezette Nemzeti Egység Pártja (NEP) listáján, így nem kerülhet a törvényhozó testület tagjai közé. Így lesz belőle váratlan fordulattal – kéményseprő... A furcsa fejleményről beszédes alcímmel számol be a 8 Órai Ujság (1935. augusztus 11.): „Körmendy Mátyás – az új szegedi kéményseprőmester. Jutalom a Nep-lista negyedik helyezettjének.” A lap az indoklást idézve így ír az iparhatóság „érdekes döntéséről”:

„...Körmendy Mátyás (...) évek hosszú során át fáradhatatlanul és önzetlenül munkálkodott az iparosság javáért és boldogulásáért. Mint a parlamentnek egyetlen kézművesiparos tagja, mindenkor bátor, szószólója és védelmezője volt az iparosság érdekeinek. Ezt az eredményekben gazdag, de küzdelmekkel teljés munkásságot Szeged közgyűlése is elismerte, amikor egyhangú határozatával azt a kívánságát fejezte ki, hogy az újonnan szervezett kéményseprői kerület egyike Körmendy Mátyásnak ítéltesék oda.”

Az új titulus élete végéig megmaradt. A gyászjelentés is így emlékezik meg róla: „A Szegedi Ipartestület mélyen megrendülve jelenti, hogy (...) egbeli Körmendy Mátyás kéményseprő mester, volt felsőházi tag, volt országgyűlési

képviselő, a Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara volt osztályelnöke 1945 november hó 7-én váratlanul elhunyt.”

Nyilas Péter

Körmendy Mátyás

(Hilf László: A szegedi iparosság története c. könyvéből)